

Вікторія ЗБРИСЬКА

здобувач вищої освіти ОС «бакалавр»,
спеціальність 051 «Економіка»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Корженівська Н.Л.**
д-р. екон. наук, доцент кафедри економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Важливим внеском у розвиток аграрного сектору економіки України є інтенсивне впровадження інноваційної діяльності, адже у сучасних умовах світовий ринок швидкими темпами глобалізується. Задля продуктивної інтеграції українського ринку у світовий економічний простір потрібне докорінне оновлення вітчизняного аграрного сектору за допомогою переведення його на інноваційну фазу. Аграрна сфера є однією із найважливіших секторів економіки, адже саме вона забезпечує продовольством не лише Україну, а й експортує товари за кордон. Частка експортної продукції сільського господарства станом на 2018 рік становить 39,8%. Також важливим є те, що майже третина загальної кількості українського населення проживає у сільській місцевості. Усі ці фактори є важливим поштовхом до пришвидшеного впровадження інноваційної діяльності у аграрний сектор економіки, задля покращення її продуктивності та загального життя населення країни.

Для організації вискоєфективного аграрного виробництва, яке здійснюється на інноваційній основі, потрібні великі затрати природних ресурсів і людської праці. Саме тому аграрний бізнес не лише купує та споживає інноваційні технології та послуги, а й сам став потужним виробником інноваційних товарів для інших галузей національної економіки. Нажаль, весь наявний інноваційний потенціал реалізувати неможливо, адже він не відповідає потребам аграрного бізнесу та зайнятого у цій сфері населення. Основною проблемою для введення інноваційних заходів є виявлення необхідних чинників та інструментів, які здатні забезпечити ефективність інноваційного процесу в агробізнесі [1].

Підвищення ефективності в аграрному секторі пов'язане із використанням нових чи вже існуючих інновацій, наприклад: технічне обладнання, ресурсозберігаючі технології, покращення виробничого процесу чи заміна кадрів, за допомогою яких відбувається швидке збільшення кількості виробленої продукції. Отже, ефективність інноваційної діяльності залежить від комплексу її складових, а не від окремих діючих чинників.

Основною особливістю інтенсивного впровадження інноваційної діяльності в аграрний сектор є дуже велика кількість різноманітного виробництва – від дрібних селянських секторів, тобто малаго бізнесу, і до величезних агрохолдингових об'єднань, які охоплюють велику частину аграрного ринку. Основним засобом виробництва таких підприємств є орендована земля у дрібних землевласників. Саме для розвитку таких типів підприємств вводиться поняття агроінновації, тобто інноваційна діяльність у аграрній сфері [2].

Введення інновацій у аграрний сектор є дуже специфічною роботою, адже основним фактором виробництва у сільському господарстві виступає земля. Виходячи із цього фактору зрозуміло, що у процесі виробництва відбувається пряма взаємодія із живими організмами та природними умовами, які мають безпосередній вплив на врожайність посіяних культур і становлять великий ризик для аграрного підприємства.

Однією із основних проблем впровадження інноваційної діяльності в аграрній сфері є недостатня кількість його фінансування. Низький рівень інвестиційних ресурсів суттєво гальмує розвиток аграрного сектору, тому на даний час вирішення цієї проблеми стало пріоритетом багатьох аграрних підприємств, адже завдяки вирішенню цієї проблеми залежить можливість подальшого економічного розвитку аграрного виробництва у найбільш прогресивній формі [3].

Інноваційна продукція є результатом розумової, інтелектуальної праці, продуктом творчих зусиль, які людство змогло реалізувати та використати на благо суспільству. Ринок інноваційної продукції став своєрідним специфічним інститутом із системною сукупністю інституціональних підсистем, що взаємодіють у напрямі ефективного здійснення інноваційних процесів. Ринок опосередковує виробництво і споживання, перебуваючи під їхнім впливом і впливаючи на них. На ринку визначається вартість лише тих результатів людської діяльності, які задовольняють споживачів.

Для успішного, інтенсивного та продуктивного впровадження інноваційної діяльності у аграрний сектор української економіки потрібно сформувати систему відносин між аграрною наукою, освітою та сільськогосподарським виробництвом.

Інновації мають стати основою прогресу аграрної економіки та суспільства та формувати найважливіші напрями наукової діяльності. Все це можливо за умов: концентрації інвестицій у пріоритетних сферах; переорієнтації інвестицій в розвиток галузей сільського господарства з порівняно високою інтенсивністю виробництва; впровадженні інвестиційно-інноваційних проектів будівництва промислових об'єктів з переробки енергетичних продуктів і виробництва біопального тощо [4].

Інтенсифікація інноваційної діяльності в сільськогосподарських підприємствах виражається у багатьох підходах, серед яких впровадження у виробництво нових конкурентоспроможних технологій виробництва сільськогосподарської продукції у рослинництві та тваринництві; застосування високопродуктивних порід у тваринництві та високоякісних сортів і гібридів рослин; біотехнологій, що дають змогу одержати нові високоякісні продукти; застосування нових технічних засобів і технологій обробітку ґрунту, очищення та зберігання сировини; застосування енергозберігаючих технологій та екологічних інновацій [5].

Пріоритетним для України є постійне дотримання глобальних орієнтирів націлених на національні інтереси у сфері аграрного виробництва із максимально можливим випуском готової продукції для забезпечення стійкого експорту та повноцінного насичення внутрішнього ринку якісною й доступною за ціною продукцією, яка є результатом впровадження інноваційної діяльності у аграрну сферу української економіки.

Аналізуючи вище сказану інформацію, можна зробити висновок про те, що інноваційна діяльність в аграрному секторі є різновидом підприємницької, наукової та суспільної діяльності. Також висновком є те, що у впровадженні інновацій у аграрній сфері мають бути зацікавлені не лише підприємці та товаровиробники, а держава в цілому. Саме через відсутність державної підтримки такої діяльності виникає проблема фінансового забезпечення розвитку інновацій у аграрній сфері. Також проблемою державного рівня є те, що велика частина управлінських кадрів неспроможна адаптуватися до ринкових умов господарювання.

Для створення міцної та прогресивної моделі інноваційного розвитку аграрної сфери державна політика має спрямувати зусилля на об'єднання усіх державних інституцій, закладів науково-технічної сфери, підприємницького сектору економіки на користь прискореного використання досягнень науки і технологій з метою реалізації національних стратегічних інтересів.

Перелік джерел інформації:

1. Дудар Т. Розвиток інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки України. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2019. №1. С. 60-69.
2. Нарощування експорту сільськогосподарської продукції в Україні. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2785567-ci-moze-ukraina-prodovzuvati-narosuvati-eksport-silgospprodukcii.html>.
3. Майовець Я.М. Дослідження ефективності інноваційного розвитку аграрного підприємства в Україні. *Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*. 2018. №1-2. С. 60-69.
4. Щуревич Л.М. Інноваційні перспективи в розвитку аграрного сектору в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №10. С. 101-105.
5. Особливості інноваційної діяльності в агропромислових підприємствах України. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:5b4L8FE2mw4J:www.agrosvit.info/pdf/6_2017/10.pdf+&cd=15&hl=uk&ct=clnk&gl=ua&client=opera.